

APENDICE III

Consiliul Europei Comitetul de Miniștri

Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului de Miniștri către Statele membre privind accesul la documentele oficiale

*(Adoptată de Comitetul de Miniștri pe 21 februarie 2002
la a DCCLXXXIV-a întâlnire a Reprezentanților Miniștrilor)*

Comitetul de Miniștri, în conformitate cu articolul 15b din Statutul Consiliului Europei;

Luând în considerare faptul că scopul Consiliului Europei este de a tinde spre o mai mare unitate între membrii săi pentru protejarea și împlinirea idealurilor și principiilor care reprezintă patrimoniul comun;

Având în vedere în special articolul 19 din Declarația universală a drepturilor omului, articolele 6, 8 și 10 din Convenția Europeană asupra drepturilor omului și libertăților fundamentale, Convenția Națiunilor Unite asupra accesului la informație, participării publicului la luarea de decizii și cu privire la accesul la justiție în problema mediului înconjurător (adoptată în Aarhus, Danemarca, pe 25 iunie 1998) și Convenția pentru protecția persoanelor în cazul prelucrării automate a informațiilor personale din 28 ianuarie 1981 (ETS nr. 108); Declarația asupra libertății de exprimare și a informației, adoptată pe 29 aprilie 1982; Recomandarea Nr.R(81)13 asupra accesului la informațiile deținute de autoritățile publice, Recomandarea Nr. R(91)10 asupra transmiterii către terți a informațiilor personale deținute de autoritățile publice; Recomandarea Nr.R(97)18 referitoare la protecția informațiilor personale culese și prelucrate pentru scopuri statistice și Recomandarea Nr.R(2000)13 privind o politică europeană asupra accesului la arhive;

Având în vedere importanța, într-o societate pluralistă, democratică, a transparenței administrației publice și a disponibilității informațiilor referitoare la probleme de interes public;

Având în vedere că accesul larg la documentele oficiale, pe bază de egalitate și potrivit unor norme clare:

– permite publicului să aibă o viziune adecvată și să-și formeze o părere critică despre starea societății în care trăiește și despre autoritățile care o conduc, încurajând participarea acestuia la rezolvarea unor probleme de interes comun;

– stimulează eficiența administrației și ajută la menținerea integrității acesteia, prin evitarea riscului de corupție;

– contribuie la afirmarea legitimității administrației ca serviciu public și la consolidarea încrederii publicului în autorități.

Având în vedere că Statele membre trebuie să fie primele care trebuie să facă eforturi pentru a asigura disponibilitatea pentru public a informațiilor conținute în documentele oficiale, supuse protecției altor drepturi și interese legitime;

Accentuând că principiile stabilite reprezintă un standard minim și că trebuie înțelese fără a se prejudicia legile și regulamentele naționale, care deja recunosc un drept lărgit de acces la documentele oficiale;

Având în vedere că, deși acest instrument se concentrează pe cererile de acces ale persoanelor la documentele oficiale, autoritățile publice trebuie să se angajeze în supervizarea unei politici active de comunicare, cu scopul de a pune la dispoziția publicului orice informație care este socotită folositoare într-o societate democratică transparentă;

Recomandă guvernelor Statelor membre să se conducă în legislația și în procedurile lor după principiile stabilite în prezenta recomandare.

I. Definiții

Pentru scopul prezentei recomandări: „autorități publice” înseamnă:

i. guvern și administrație la nivel național, regional sau local;

ii. persoane fizice sau juridice care exercită funcții publice potrivit legii naționale.

iii. „documente oficiale” înseamnă toate informațiile, înregistrate sub orice formă, întocmite sau primite și deținute de autoritățile publice și în legătură cu orice funcție publică sau administrativă, excepție făcând documentele aflate în pregătire.

II. Scop

1. Prezenta Recomandare are în vedere numai documentele oficiale aflate în custodia autorităților publice. Totuși, statele membre trebuie să cerceteze, în lumina legii și practicii naționale, în ce măsură principiile

prezentei recomandări pot fi aplicate pentru informațiile deținute de organismele legislative și autoritățile juridice.

2. Prezenta Recomandare nu afectează dreptul de acces sau limitele de acces prevăzute de Convenția pentru protecția persoanelor, în legătură cu prelucrarea automată a informațiilor personale.

III. Principiul general privind accesul la documentele oficiale

Statele membre trebuie să garanteze dreptul fiecărei persoane de a avea acces, la cerere, la documentele oficiale deținute de autoritățile publice. Acest principiu trebuie aplicat fără discriminare pe diverse motive, inclusiv motivul etnic.

IV. Limite posibile privind accesul la documentele oficiale

1. Statele membre pot limita dreptul de acces la documentele oficiale. Limitele trebuie specificate în lege, trebuie să fie necesare într-o societate democratică și trebuie să slujească scopului de protecție a:

- i. securității naționale, apărării și relațiilor internaționale;
- ii. siguranței publice;
- iii. prevenirii, investigării și acuzării activităților penale;
- iv. intimității și altor interese private legitime;
- v. intereselor comerciale și economice, fie private fie publice;
- vi. egalității părților în tribunal;
- vii. naturii;

viii. inspecției, controlului și supervizării autorităților publice;

ix. politicilor economice, monetare și de schimb ale statului;

x. confidențialității deliberărilor dintre autoritățile publice în

timpul pregătirii unui material.

2. Accesul la un document poate fi refuzat dacă dezvăluirea informațiilor existente în respectivul document oficial prejudiciază interesele menționate în paragraful 1, cu excepția cazului în care există un interes public superior în favoarea dezvăluirii;

3. Statele membre trebuie să aibă în vedere stabilirea de limite de timp, peste care restricțiile menționate la paragraful 1 nu se mai aplică.

V. Cereri de acces la documentele oficiale

1. Solicitantul unui document oficial nu trebuie obligat să invoce motive pentru a avea acces la respectivul document.

2. Formalitățile de cerere trebuie să fie reduse la minimum.

VI. Prelucrarea cererilor de acces la documentele oficiale

1. Cererea de acces la documentul oficial trebuie rezolvată de autoritatea publică care deține documentul.
2. Cererile de acces la documentele oficiale trebuie rezolvate pornind de la aceiași teme.
3. Cererea de acces la documentul oficial trebuie rezolvată prompt. Trebuie să se ia o hotărâre, să se comunice și să se execute în limita de timp care a fost specificată.
4. Dacă respectiva autoritate publică nu deține documentul oficial solicitat, ea trebuie, acolo unde este posibil, să îndrume aplicantul spre autoritatea publică competentă.
5. Autoritatea publică trebuie să ajute pe solicitant, atât cât este în puterea ei, să găsească documentul oficial solicitat, dar autoritatea nu are datoria să rezolve cererea dacă documentul nu poate fi identificat.
6. Cererea de acces la documentul oficial poate fi refuzată dacă cererea este evident nerezonabilă.
7. Autoritatea publică care respinge accesul la documentul oficial, total sau parțial, trebuie să-și motiveze refuzul.

VII. Forme de acces la documentele oficiale

1. Când se acordă acces la documentul oficial, autoritatea publică trebuie să permită studierea originalului sau să ofere o copie a acestuia, ținând seama de preferința exprimată de solicitant;
2. Dacă o parte din informația cuprinsă într-un document oficial este supusă unor restricții, autoritatea publică trebuie totuși să acorde acces pentru partea din informația rămasă. Existența omisiunilor trebuie specificată în mod clar. Totuși, dacă versiunea parțială rămasă a documentului induce în eroare solicitantul sau este fără sens, accesul poate fi refuzat.
3. Autoritatea publică poate acorda acces la un document oficial prin îndrumarea solicitantului spre surse alternative ușor accesibile.

VIII. Taxe pentru accesul la documentele oficiale

1. Consultarea pe loc a documentelor oficiale originale trebuie, în principiu, să fie scutită de taxă.
2. Se poate percepe o taxă aplicantului pentru copia documentului oficial, taxă care trebuie să fie rezonabilă și să nu depășească costul suportat de autoritatea respectivă.

IX. Procedura de apel

1. Solicitantul a cărui cerere de acces la un document oficial a fost respinsă, parțial sau în întregime, nu a fost luată în considerare sau nu a fost rezolvată în limita de timp menționată în Principiul VI.3, trebuie să aibă acces la procedura de apel în fața unei instanțe sau a altui organism independent și imparțial creat prin lege în acest sens.

2. Solicitantul trebuie întotdeauna să aibă acces la o procedură de revizuire promptă și ieftină, care să implice fie reanalizarea din partea unei autorități publice, fie revizuirea potrivit paragrafului 1 de mai sus.

X. Măsuri complementare

1. Statele membre trebuie să ia măsurile necesare:

- i. pentru a informa publicul despre dreptul lui de acces la documentele oficiale și despre cum poate fi exercitat acest drept;
- ii. pentru a se asigura că funcționarii oficiali își cunosc îndatoririle și obligațiile, respectând astfel implementarea dreptului de acces;
- iii. să asigure ca solicitanții să-și poată exercita acest drept.

2. În acest scop, autoritățile publice trebuie, în special:

- i. să-și administreze documentele în mod eficient, astfel încât acestea să fie ușor accesibile;
- ii. să urmeze reguli clare pentru păstrarea documentelor lor;
- iii. pe cât posibil, să pună la dispoziția publicului informații privind problemele sau activitățile de care ele răspund, cum este, de exemplu întocmirea de liste sau registre cu documentele pe care le dețin.

XI. Informații puse la dispoziția publicului la inițiativa autorităților publice

Autoritatea publică trebuie, din proprie inițiativă și unde este cazul, să ia măsurile necesare pentru a pune la dispoziția publicului informațiile pe care le deține, atunci când furnizarea acestor informații este în interesul promovării transparenței administrației publice și a eficienței acesteia și încurajează participarea publicului la rezolvarea problemelor de interes comunitar.